

De totale belastingbijdrage van het Nederlandse bedrijfsleven in 2025

Mei 2026

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Doel, aanpak en belangrijkste uitkomsten	6
Getallen in context	9
Totale belasting- en premieopbrengsten	12
De diepte in: Ontwikkelingen in 2025	17
- Ons belastingstelsel is niet AI-proof (Barbara Baarsma)	17
- Europese regeldruk staat centraal in Brussel	20
- Een blik op de huidige innovatiebox (Keetie Jakma)	21
Scope en methode: het Total Tax Contribution-raamwerk	23
Wat is de totale belastingbijdrage van het Nederlandse bedrijfsleven?	25
Bijlagen	30
Contact	44

Voorwoord

A photograph of a modern tram on tracks in front of a glass skyscraper. The tram is silver and black, moving along the tracks. The building behind it is a tall, modern glass skyscraper. There are trees and a clear blue sky in the background.

Hoeveel belasting betaalt het Nederlandse bedrijfsleven eigenlijk? Die vraag bleef lange tijd onbeantwoord, omdat een integraal overzicht van de totale fiscale bijdrage van het bedrijfsleven ontbrak. Sinds 2023 brengt PwC daar verandering in. Dit jaar publiceren we voor de derde keer de totale belastingbijdrage van het Nederlandse bedrijfsleven. Daarmee geven wij invulling aan onze ambitie om het maatschappelijke en politieke debat over het Nederlandse ondernemings- en vestigingsklimaat te voeden met transparante analyses en betrouwbare cijfers.

In het afgelopen jaar betaalde het Nederlandse bedrijfsleven 119,1 miljard euro aan belastingen en premies. Tegelijkertijd fungeerde het als belangrijke belastinginnehmer voor de overheid en haalde het 200,7 miljard euro op via onder meer loonbelasting en btw. Een jaar eerder ging het nog om 111,5 miljard euro aan betaalde en 190,9 miljard euro aan geïnde belastingen en premies. Dat betekent een nominale stijging van 6,8 procent voor de afgedragen bedragen en 5,1 procent voor de geïnde bedragen. Na correctie voor inflatie resteert een reële groei van respectievelijk 3,4 procent en 1,7 procent. Daarmee groeit de belastingbijdrage van het bedrijfsleven harder dan de Nederlandse economie, die in 2025 met 1,8 procent toenam.¹

€119,1 miljard

Het bedrag aan door het bedrijfsleven betaalde belastingen.

Opgeteld komt de directe bijdrage van 119,1 miljard euro neer op meer dan een kwart van alle belasting- en premie inkomsten van de overheid. Dat laat zien hoe zwaar de overheidsfinanciën leunen op het bedrijfsleven, niet alleen via de belastingen die bedrijven zelf betalen, maar ook via de heffingen die zij namens de overheid innen.

Het rapport verschijnt bewust op Verantwoordingsdag, in Haagse wandelgangen beter bekend als Gehaktdag. Op deze dag leggen het Rijk en de afzonderlijke ministeries financiële en beleidsmatige verantwoording af aan de Tweede Kamer. Dit jaar is die rekenschap uitzonderlijk complex. Kabinet Jetten moet verantwoording afleggen over een begrotingsjaar dat grotendeels onder het demissionaire kabinet Schoof viel, terwijl door de kabinetsval veel plannen uit de Miljoenennota niet tot uitvoering zijn gekomen. Op dezelfde dag presenteert de Algemene Rekenkamer haar controleverslagen, waarin zij de jaarverslagen van de ministeries kritisch doorlicht. Het zichtbaar maken van de belastingbijdrage van het Nederlandse bedrijfsleven past nauwgezet binnen deze traditie van transparantie en publieke verantwoording.

Door aanhoudende geopolitieke spanningen zijn investeringen op strategische terreinen als defensie, technologie en circulariteit noodzakelijk om de strategische autonomie van Europa en Nederland te versterken. Zo heeft het kabinet zich gecommitteerd aan de NAVO-norm van 3,5 procent

van het bbp voor defensie, wat tot 2035 miljarden aan extra uitgaven vergt.² Tegelijkertijd zet klimaatverandering onverminderd door en vragen zowel klimaatadaptatie als de energietransitie om forse en aanhoudende investeringen. Ook hardnekkige binnenlandse opgaven, zoals het woningtekort en het achterstallige onderhoud van infrastructuur, leggen een toenemende druk op de publieke investeringsagenda.

Omdat een groot deel van de overheidsuitgaven vastligt, zijn aanvullende belastinginkomsten nodig om deze maatschappelijke prioriteiten te financieren. In dit krachtenveld is een stijgende instroom van belastinginkomsten onmisbaar om deze ambities waar te maken. Zonder een robuuste en groeiende bijdrage van het bedrijfsleven wordt het realiseren van deze ambities steeds moeilijker.

Het kabinet stuurt daarom op een structureel groeivermogen van 1,5 procent per jaar. Dat is een forse opgave, omdat deze groei in een vergrijzende samenleving vrijwel volledig moet voortkomen uit arbeidsproductiviteitsgroei. Door demografische verschuivingen krimpt namelijk de belastinggrondslag, terwijl een groeiende groep gepensioneerden afhankelijk is van een steeds kleinere beroepsbevolking. Onze berekeningen bevestigen deze ontwikkeling en laten zien dat de uitgaven aan sociale zekerheid, pensioenen en zorg de komende jaren substantieel zullen toenemen.

Het Nederlandse investeringsklimaat staat onder toenemende druk vanuit internationaal perspectief. Uit de 28ste PwC CEO Survey bleek dat de Nederlandse belastingtarieven niet primair als hoog worden ervaren, maar vooral als weinig voorspelbaar, onvoldoende stabiel en belastend door complexe regelgeving.³ Die onzekerheid weegt zwaar in strategische investeringsbeslissingen van multinationals.

Daar komt bij dat de Europese implementatie van Pijler 2, de mondiale minimumbelasting van 15 procent voor grote ondernemingen, het risico met zich meebrengt dat Europa op achterstand raakt ten opzichte van economieën die deze regels niet toepassen.⁴ Steeds meer bedrijven heroverwegen daarom hun geografische positionering. Verplaatsing van activiteiten als R&D en zelfs hoofdkantoren naar landen met een aantrekkelijker fiscaal vestigingsklimaat, waaronder de Verenigde Staten, ligt daarbij nadrukkelijk op tafel.⁵ Vorig jaar waarschuwde AmCham, de Amerikaanse Kamer van Koophandel in Nederland, dat de instroom van directe buitenlandse investeringen naar Nederland is stilgevallen.⁶

Ook de binnenlandse private investeringen blijven in internationaal perspectief achter. Al meer dan tien jaar is er nauwelijks sprake van groei: sinds 2013 schommelt de R&D intensiteit in Nederland binnen een smalle bandbreedte van 2,1 procent tot 2,3 procent.⁷ Het Rapport Wennink benadrukt dat een structurele verhoging van private R&D investeringen noodzakelijk is.⁸ Blijft die uit, dan komen grootschalige, productiviteitsverhogende investeringen onvoldoende van de grond en wordt het lastig het beoogde groeitempo van 1,5 procent per jaar te realiseren. Een stabiel en voorspelbaar regulerings- en belastingklimaat geldt daarbij als een cruciale randvoorwaarde:⁹ alleen op basis daarvan kan het bedrijfsleven vertrouwen opbouwen en langjarige investeringsbeslissingen nemen.¹⁰

Barbara Baarsma,
hoofdeconoom, PwC Nederland

Janet Visbeen,
voorzitter belastingadviespraktijk
en lid raad van bestuur, PwC Nederland

Doel, aanpak en belangrijkste uitkomsten

Doel van dit onderzoek

Het belastingklimaat is, als onderdeel van het ondernemingsklimaat, regelmatig onderwerp van het publieke debat. PwC vindt het belangrijk dat dit debat op basis van feiten wordt gevoerd, vanuit onze missie om bij te dragen aan maatschappelijk vertrouwen. Daarom publiceren we dit onderzoek nu voor de derde keer, telkens rond Verantwoordingsdag, de dag waarop ministers verantwoording afleggen over het financieel beleid. In dit onderzoek geven wij inzicht in de totale belastingen, heffingen en premies die het Nederlandse bedrijfsleven betaalt en int.

We richten ons op de belastingen en premies die door het Nederlandse bedrijfsleven worden betaald. Belastingen die door huishoudens (particulieren) worden opgebracht, nemen we niet mee. Ook de belastingen die Nederlandse bedrijven in het buitenland betalen, vallen buiten de reikwijdte van dit onderzoek.

Verschil tussen betaalde en geïnde belastingen

We volgen de systematiek van het Total Tax Contribution framework dat PwC heeft ontwikkeld om belastinginformatie begrijpelijk te maken (zie ook pagina 23). Dit raamwerk maakt onderscheid tussen belastingen die direct verband houden met de bedrijfsvoering en dus kosten voor het bedrijf vormen (denk aan de winstbelasting), en belastingen waarbij bedrijven optreden als tussenpersoon voor de overheid en belastinggelden innen, waarvan uiteindelijk het grootste deel van de last terecht komt bij werknemers of consumenten, denk

€457,3 miljard

De totale belasting-
inkomsten van de
overheid in 2025.

26,0%

Aandeel van betaalde
belastingen door het
bedrijfsleven in de totale
belastinginkomsten.

hierbij aan het inhouden van loon voor de loonbelasting.¹¹
De eerste categorie noemen we betaalde belastingen en de tweede categorie geïnde belastingen.

Voorbeelden van belastingen die worden geïnd zijn de loonbelasting, accijnzen en de btw. Ook belastingen die bedrijven innen en vervolgens weer afdragen aan de staat hebben invloed op de bedrijfsvoering. Bedrijven moeten de (veranderende) regels kennen en toepassen, en deze geïnde belastingen verlopen via hun kasstromen. Deze belastingen kunnen daarnaast invloed hebben op hun gedrag, denk hierbij aan milieubelastingen die prikkels geven om productieprocessen en consumptiepatronen aan te passen.

Uit onze berekeningen blijkt dat de totale belastinginkomsten van de overheid in 2025 zijn gestegen tot 457,3 miljard euro.

Ter vergelijking: in 2024 bedroegen deze inkomsten 436,5 miljard euro en in 2023 411,7 miljard euro. Dit impliceert een nominale groei van 6,0 procent in 2024 en 4,8 procent in 2025. Na correctie voor inflatie resteert een reële groei van respectievelijk 2,6 procent en 1,4 procent. In hetzelfde jaar groeide het bruto binnenlands product (bbp) met 1,8 procent.

- Het bedrag van 457,3 miljard euro is afgedragen door het bedrijfsleven, de (semi)publieke sector en particulieren en bestaat voor 68 procent uit belastingen en voor 32 procent uit sociale premies.
- De belastingen die het bedrijfsleven betaalt, zijn gestegen van 111,4 en 111,5 miljard euro in respectievelijk 2023 en 2024 naar 119,1 miljard euro in 2025.¹² Dit bedrag vertegenwoordigt 26,0 procent van de totale belastingopbrengsten van de overheid. De geïnde belastingen door het bedrijfsleven laten een nog grotere

Tabel 1 Totale belasting- en premieopbrengsten en premies

€ miljard	2023	2024	2025	Procentuele af-/toename (nominaal) in 2025
Totale belastingopbrengsten overheid	411,7	436,5	457,3	4,8%
Waarvan belastingen	282,5	301,2	311,0	3,2%
Waarvan sociale premies	129,3	135,2	146,4	8,2%
Door het bedrijfsleven betaalde belastingen	111,4	111,5	119,1	6,8%
Door het bedrijfsleven geïnde belastingen	186,6	190,9	200,7	5,1%

absolute groei zien: van 186,6 miljard euro in 2023 via 190,9 miljard euro in 2024 naar 200,7 miljard euro in 2025. Onder de geïnde belastingen zijn de loonbelasting en de btw de grootste absolute stijgers, met respectievelijk 4,5 miljard euro en 3,9 miljard euro.

- De vennootschapsbelasting is gestegen met 10,4 procent, of 4,6 miljard euro, ten opzichte van vorig jaar. De werkhervattingskas liet zelfs een groei van meer dan 20% zien.

Geïnd en betaald niet bij elkaar optellen

De bedragen aan geïnde en betaalde belastingen en premies kunnen niet simpelweg bij elkaar worden opgeteld. De reden hiervoor is dat bepaalde belastingen in beide categorieën voorkomen, waardoor optelling zou leiden tot dubbeltellingen (zie pagina 40 voor meer details). Dit neemt niet weg dat de geïnde belastingen op zichzelf een betekenisvol beeld geven van de bijdrage die het bedrijfsleven levert aan onze welvaart. Een goed voorbeeld hiervan is de loonbelasting. Hoewel bedrijven deze afdragen aan de Belastingdienst, vloeit deze verplichting voort uit het feit dat zij werkgelegenheid bieden. Zonder de banen van werkgevers zou er immers geen loonbelasting zijn om af te dragen.

Figuur 1 De door het bedrijfsleven betaalde belastingen bedragen 119,1 miljard

Getallen in context

De cijfers in perspectief

In 2025 is het totale bedrag aan belastingen en premies gestegen naar 457,3 miljard euro, van 436,5 miljard euro in 2024. De winst na belasting van het bedrijfsleven is met 14,5 miljard euro gestegen tot 281,6 miljard euro, waarbij het aandeel van het bedrijfsleven in betaalde belastingen en premies eveneens toenam, van 111,5 miljard euro in 2024 naar 119,1 miljard euro in 2025. We zetten de cijfers hieronder in perspectief, namelijk tegenover het bbp, departementale begrotingen en de totale financiële waarde.

Verhouding tot het bbp

Het bruto binnenlands product (bbp) is een maatstaf voor de omvang van de economie. Het bbp is de som van de toegevoegde waarde van alle geproduceerde goederen en diensten in een land in een jaar. In 2025 bedroeg het bbp in Nederland 1179,5 miljard euro.¹³ De totale financiële bijdrage van bedrijven aan de Nederlandse samenleving bedraagt €812,1 miljard (zie pagina 10-11), oftewel 68,9% van het bbp. In 2024 bedroeg de absolute bijdrage nog 764,9 miljard euro.¹⁴ Als percentage van het bbp steeg de financiële bijdrage van het bedrijfsleven licht, van 68,2 procent in 2024 tot 68,9 procent in 2025. De betaalde belastingen van 119,1 miljard euro vertegenwoordigden in 2025 14,7 procent van de totale bijdrage van 812,1 miljard euro, vergelijkbaar met het percentage van 14,6 procent in 2024.

119,1 miljard euro aan betaalde belastingen is

14,7%

van de totale financiële waarde die het bedrijfsleven genereert.

In 2025 betaalde het bedrijfsleven 26,0 procent van de totale door de overheid ontvangen belastingen en sociale premies. Het aandeel van het bedrijfsleven in het bbp van 68,9 procent, is 2,6 keer zo hoog als het aandeel van de door het bedrijfsleven betaalde belastingen in de door de overheid ontvangen belastingen en premies. Dit verschil ontstaat omdat het aandeel van het bedrijfsleven in het bbp gebaseerd is op totale toegevoegde waarde, terwijl het aandeel in belasting- en premieontvangsten slechts ziet op het deel dat daadwerkelijk wordt afgeroomd via het fiscale stelsel.

Vergelijking met de omvang van departementale begrotingen

Een andere manier om de bedragen van 119,1 miljard euro aan betaalde belastingen en 200,7 miljard euro aan geïnde belastingen in perspectief te plaatsen, is door ze te vergelijken met de departementale begrotingen. De uitgaven voor sociale zekerheid zijn voor 2025 begroot op 114,6 miljard euro, voor volksgezondheid, welzijn en sport op 113,8 miljard euro en voor defensie op 12,2 miljard (exclusief de begrote 9,8 miljard euro voor het defensiematerieelbegrotingsfonds).¹⁵

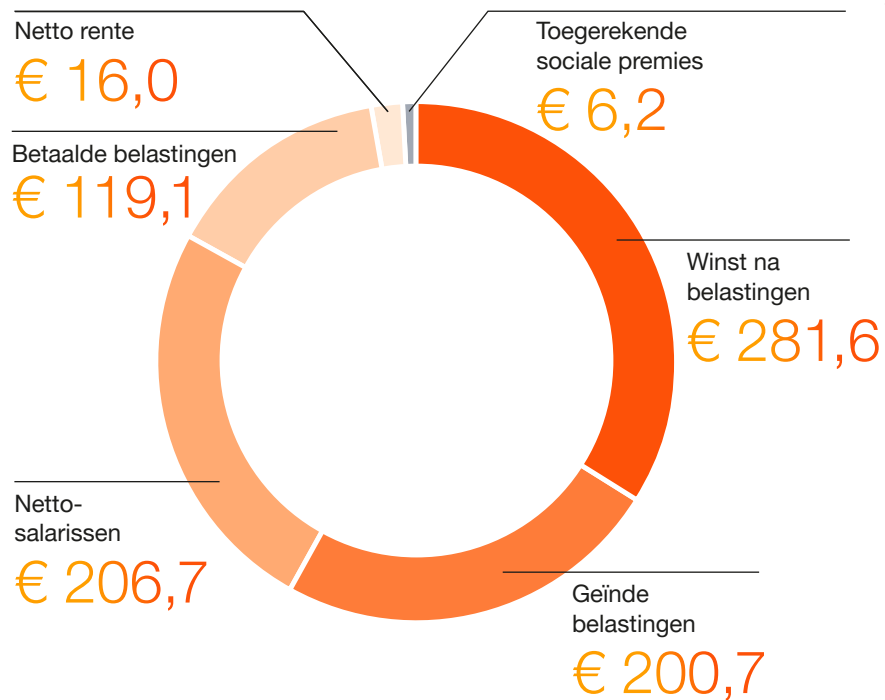
Totale financiële waarde ('distributed value')

De bijdrage van bedrijven aan de Nederlandse samenleving beperkt zich niet alleen tot het betalen van belastingen en sociale premies. Bedrijven investeren in Nederland door het uitbetalen van lonen aan hun werknemers, het vergoeden

van leveranciers, het betalen van rente aan financiers, en het uitkeren van winst aan aandeelhouders of het herinvesteren van die winst. In 2025 leverde het bedrijfsleven in totaal een financiële waarde van 812,1 miljard euro ook wel aangeduid als 'distributed value', zie figuur 2.¹⁶

Figuur 2 De totale financiële waarde ('distributed value') van het bedrijfsleven in miljard euro¹⁷

De betaalde belastingen en sociale premies vormen 14,7 procent van deze financiële waarde van 812,1 miljard euro en de totale geïnde belastingen en sociale premies 24,7 procent.

De toegerekende sociale premies omvatten loon bij ziekte, ontslagvergoedingen en tegemoetkomingen in de ziektekosten. Deze rechtstreekse uitkeringen aan (voormalig) werknemers zijn loon, maar worden door het CBS ook gezien als sociale uitkeringen. Wij hebben ervoor gekozen deze niet aan te merken als belastingen of sociale premies, maar ze apart in de 'distributed value' op te nemen.

Totale belasting- en premieopbrengsten

Voor we bepalen wat het bedrijfsleven bijdraagt aan belastingen, bekijken we eerst de totale belastingopbrengsten van bedrijven, de (semi) publieke sector en particulieren.

De Nederlandse totale belasting-bijdrage lag in 2024 net onder het EU-gemiddelde

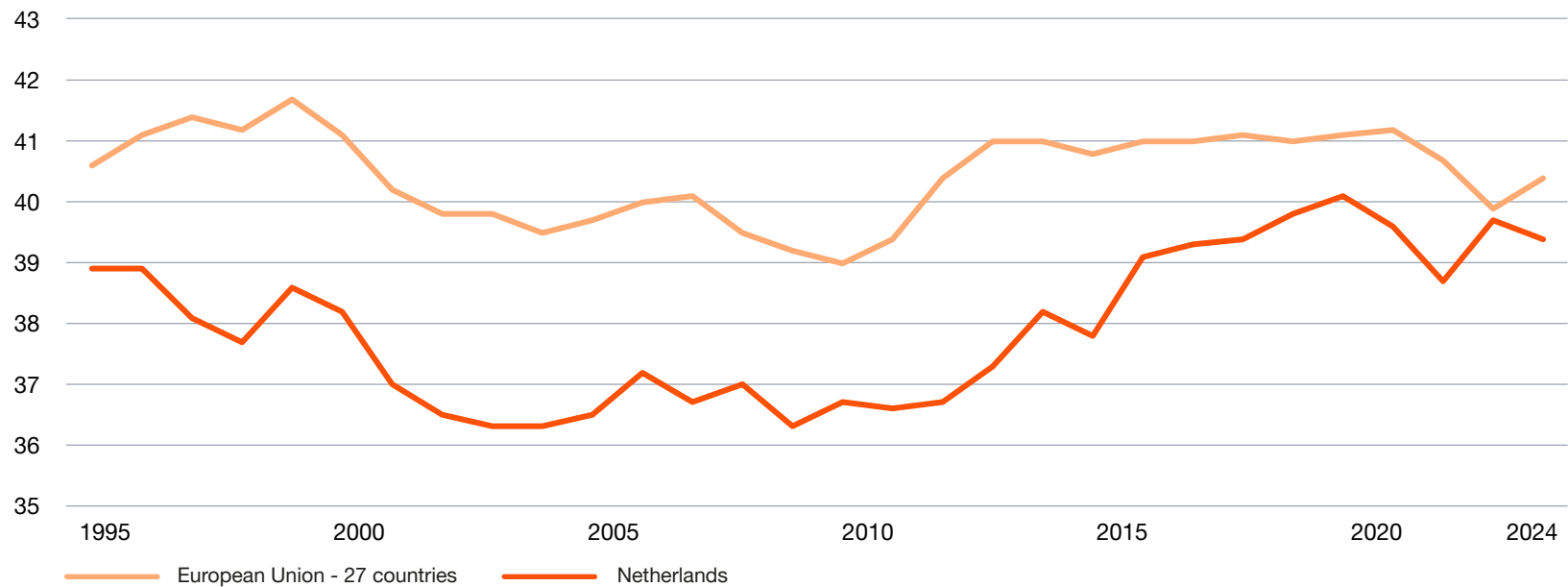
Het totale bedrag aan belastingen en sociale premies dat in Nederland wordt opgebracht door het bedrijfsleven, de (semi) publieke sector en particulieren, vormt historisch ongeveer 36,3 procent tot 40,1 procent van het bbp (figuur 3). Dit percentage ligt beneden het EU-gemiddelde, dat tussen 39,0 procent en 41,7 procent beweegt. Sinds 2009 zijn de Nederlandse inkomsten uit belastingen en sociale premies echter gestegen van ongeveer 36,3 procent naar 40,1 procent van het bbp in 2020 om daarna weer iets te dalen naar 39,4 procent in 2024, net onder het EU-gemiddelde van 40,4 procent (figuur 4).¹⁸

39,4%

Nederlandse inkomsten uit belastingen en sociale premies als percentage van het bbp in 2024.

Figuur 3 Opbrengsten uit belastingen en sociale premies in Nederland en de EU (in procent van bbp)¹⁹

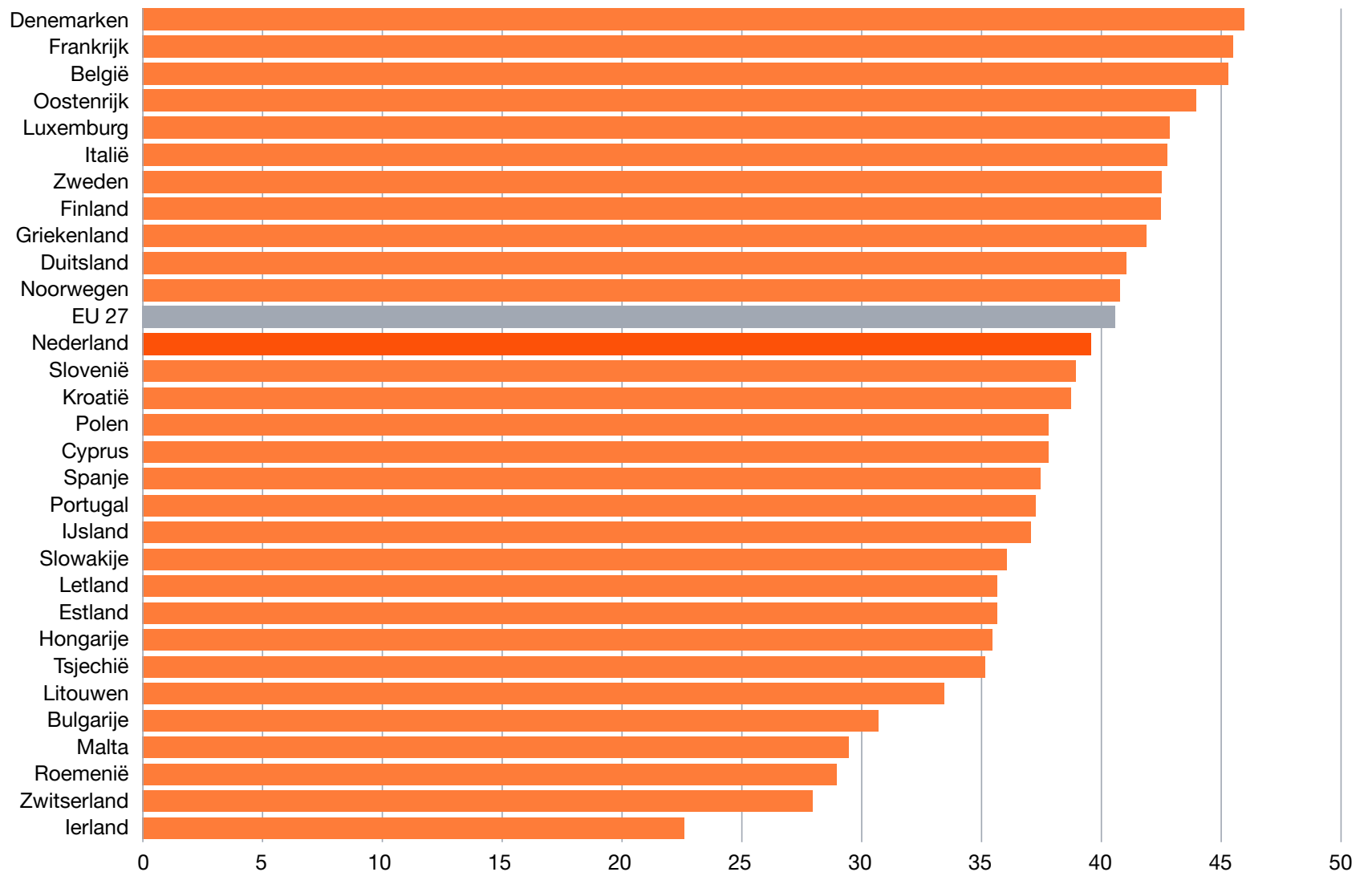

Bronnen: Eurostat, PwC-analyse

40,4%

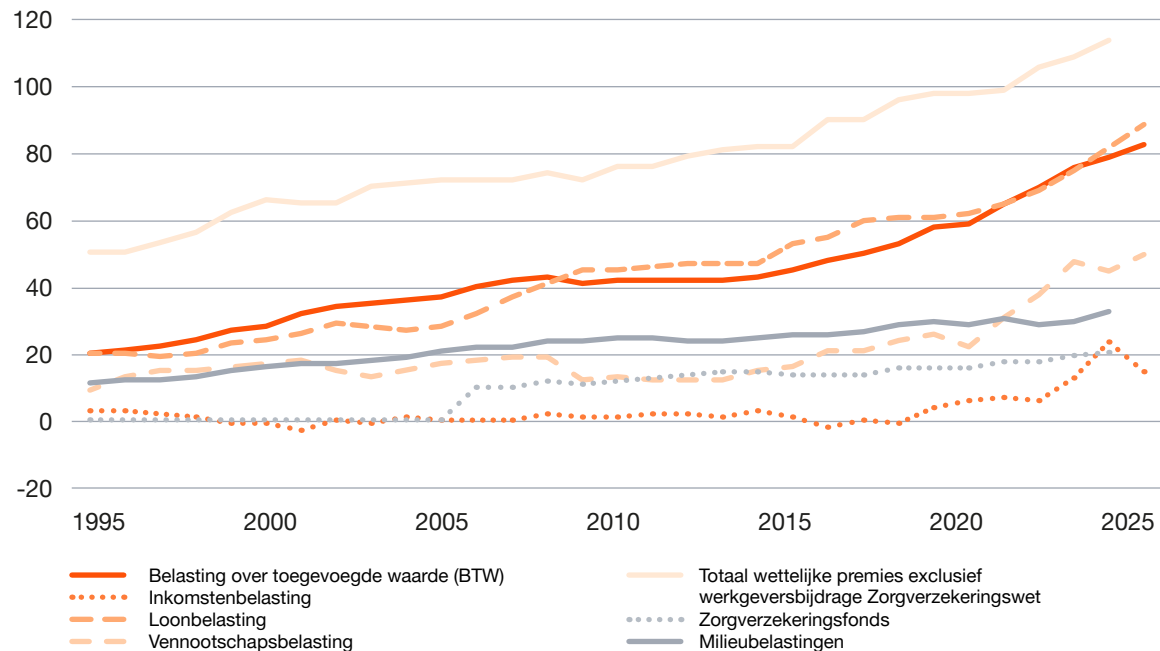
Gemiddelde inkomsten uit belastingen en sociale premies van de EU-landen als percentage van hun bbp in 2024.

Figuur 4 Opbrengst uit belastingen en sociale premies in 2024 (in procent van bbp)

Bronnen: Eurostat, PwC analyse

Figuur 5 Nederlandse belastingen en sociale premies met een opbrengst van 10 miljard euro of hoger van 1995 tot 2025 (in miljard euro, nominale bedragen)

Bronnen: CBS en Eurostat, PwC analyse. Deze grafiek betreft belastingen en premies die door alle partijen zijn betaald, niet alleen door het bedrijfsleven.

De opbrengsten van de vennootschapsbelasting blijven stijgen

Figuur 5 laat de verschillende belastingen en premies zien die betaald worden door het bedrijfsleven, de (semi)publieke sector en particulieren voor zover die een opbrengst hebben van 10,0 miljard euro of hoger. Hierbij valt op dat de

inkomstenbelasting een daling heeft doorgemaakt ten opzichte van vorig jaar, terwijl andere belastingen zijn gestegen, met als uitschieter de vennootschapsbelasting.

De Wet Minimumbelasting 2024 (Pijler 2) is sinds 31 december 2023 in werking getreden. Op grond van deze wet moeten over het eerste verslagjaar 2024 grote multinationals met een omzet van meer dan 750 miljoen euro in 2026 hun eerste aangiftes indienen. In 2023 werd de budgettaire opbrengst geraamd op ongeveer 466,0 miljoen euro.²⁰ Hiervan zou het overgrote deel voortkomen uit een verhoging van de vennootschapsbelastingopbrengsten (402 miljoen euro) omdat grote multinationals door Pijler 2 minder gebruik zouden gaan maken van laag belaste jurisdicties. Sinds 2024 worden deze belastinginkomsten meegerekend in de verwachte overheidsinkomsten door het CBS, dat wil zeggen dat het onderdeel vormt van de verwachte overheidsinkomsten bij ongewijzigd politiek beleid. De recente uitzondering voor Amerikaanse bedrijven binnen Pijler 2 zal leiden tot een verwachte derving van 120,0 miljoen euro – deze derving zal worden gecompenseerd binnen het inkomstenkader van de overheid,²¹ deze compensatie kan worden bewerkstelligd door bijvoorbeeld accijnzen op tabak te verhogen.

Belastingen en sociale premies

In 2025 bedroegen de totale belasting- en premie-inkomsten 457,3 miljard euro. Het grootste deel (311,0 miljard euro of

68,0 procent) bestond uit belastingen, terwijl sociale premies 146,4 miljard euro of 32,0 procent van het totaal uitmaakten.

EU-afdrachten

Niet het volledige bedrag van 457,3 miljard euro komt ten goede aan de schatkist en de sociale fondsen. Nederland draagt namelijk een deel van de belastingopbrengsten af aan de Europese Unie. Het gaat hierbij om circa 3,5 miljard euro, hoofdzakelijk bestaande uit douanerechten. Ter vergelijking: vorig jaar werd 3,3 miljard euro afgedragen.

Nederland kent 66 verschillende belastingen en sociale premies

De bedrijven, (semi)publieke sector en particulieren betalen 66 verschillende belastingen en premies. Samen dragen zij voor een groot deel bij aan de begrotingen van de centrale

overheid, provincies, gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, waterschappen en sociale fondsen. Per jaar kunnen er belastingen bijkomen of afvallen doordat sommige belastingen tijdelijk van aard zijn, nieuwe belastingen worden geïntroduceerd, of bestaande belastingen worden afgeschaft. Voor dit rapport wordt enkel rekening gehouden met de belastingen die binnen de reikwijdte van het bedrijfsleven vallen.

Van de 66 verschillende belastingen en premies vallen er 52 binnen de reikwijdte van de belastingbijdrage van het bedrijfsleven. Vorig jaar waren dit er nog 54. Het aantal is afgenomen doordat de sectorfondsen (Sfn) voor werkgevers en de eenmalige heffing voor de energiesector niet meer van toepassing zijn (zie pagina 37).

Dit betekent echter niet zonder meer dat het belastingsysteem minder complex wordt, omdat andere regelingen kunnen worden uitgebreid of aangepast wat kan leiden tot juist meer complexiteit. Het bedrijfsleven heeft baat bij het afschaffen van ondoelmatige fiscale regelingen. Dit zal dan wel in samenhang met het geheel van regels en beleidsdoelstellingen van de overheid moeten worden beoordeeld. Dit draagt dan bij aan het verminderen van administratieve lasten voor bedrijven zonder wet- en regelgeving te ondermijnen. Het kabinet heeft al aangegeven te streven naar een stevige regeldrukvermindering voor EU-regelgeving.²²

Tabel 2 Totaal aantal belastingen en sociale premies in 2025 per soort

Soort belasting	Hoeveelheid
Btw	1
Inkomstenbelastingen	4
Accijns	8
Overige belastingen	36
Premies	16
Invoerheffingen	1
Totaal	66

De diepte in: Ontwikkelingen in 2025

Ons belastingstelsel is niet AI-proof

De economische realiteit verandert met de komst van kunstmatige intelligentie fundamenteel. We bewegen van een kenniseconomie naar een intelligentie-economie, waarin kunstmatige intelligentie als nieuwe, zelfstandige productiefactor fungeert. Past het belastingstelsel zoals we dat kennen nog wel?

‘AI-activa vallen buiten de bestaande definities en zijn vaak moeilijk te lokaliseren.’

Onze fiscale architectuur is gebouwd op klassieke productiefactoren: arbeid, kapitaal, land, grondstoffen en kennis. AI voegt daar een geheel nieuwe categorie aan toe. Soms fysiek, zoals robots, maar steeds vaker digitaal, in de vorm van taalmodellen, besluitvormings-agents en zelflerende systemen. Deze kunstmatige wezens leren, produceren en optimaliseren in een tempo dat de menselijke maat overstijgt. Daarmee veranderen niet alleen bedrijfsprocessen, maar de structuur van de economie zelf.

In deze intelligentie-economie²³ worden digitale tokens – de rekeneenheid waarmee AI redeneert – omgezet in oplossingen, groei en productiviteit. Het betekent ook dat goederen en diensten die voorheen privaat waren – in de zin dat ze, volgens Paul Samuelsons definitie uit 1954, uitsluitbaar en rivaliserend waren – ineens niet langer rivaliseren in gebruik.²⁴

Een beleidsmodel dat eenmaal met AI is ontwikkeld, kan moeiteloos meerdere organisaties tegelijk bedienen zonder dat de bron wordt uitgeput. Wat ooit een tijdsgebonden dienst was – een medewerker kan immers maar aan één of twee taken tegelijk werken, wat tot rivaliteit leidt – verandert nu in een eindeloos reproduceerbare output. Niet-rivaliserend: dezelfde analyse kan één instantie of duizend ondersteunen.

Deze verschuiving transformeert de klassieke diensten-economieën, waar kosten stijgen met het aantal mensen, naar nutseconomieën met hoge initiële investeringen en vrijwel nul marginale kosten. Ons belastingstelsel, dat waarde en vervuiling belast die voortkomt uit arbeid, kapitaal en consumptie, kan met deze logica nauwelijks uit de voeten. Een systeem dat miljoenen gepersonaliseerde outputs kan genereren tegen vrijwel nul kosten ondermijnt de traditionele link tussen arbeidsinzet en economische waarde. Voor landen die sterk leunen op inkomens- en loonbelasting is dat slecht nieuws. Als arbeid relatief minder nodig is, erodeert de fiscale basis onder de overheidsfinanciën.

Tegelijkertijd ontstaan er nieuwe vormen van waarde – getrainde modellen, synthetische datasets, algoritmische besluitvormingssystemen – die niet passen in bestaande fiscale categorieën. Hoe schrijf je een zelflerend model af? Hoe waardeer je synthetische data? Wat is de btw-grondslag van een autonoom werkende AI-agent? De huidige regels

bieden geen antwoorden. Zonder een uitbreiding van de fiscale definities ontstaat er een gat in het hart van de AI-economie: waarde die niet belastbaar is, terwijl zij wel economische macht en verdelingseffecten genereert.

Dat probleem wordt vergroot door de **footloose** aard van digitale waardecreatie. Winst ontstaat steeds minder in een fysiek afgebakende jurisdictie. Dat was precies de aanleiding voor de internationale discussies rond OESO Pijler 1 en Pijler 2: een nieuwe verdeling van belastingrechten én een mondiale minimumbelasting op footloose winst.

Omdat die hervormingen traag vorderen, hebben veel landen de afgelopen jaren tijdelijke digitale dienstenbelastingen ingevoerd om in elk geval iets te belasten van de nieuwe digitale waardecreatie. Die lappendeken onderstreept vooral één ding: de huidige fiscale structuren sluiten slecht aan bij de digitale realiteit.

Intussen profiteert kapitaal disproportioneel van de opkomst van AI. Wie modellen, data, cloudinfrastructuur en datacenters bezit, krijgt een steeds groter deel van de economische taart. Daardoor klinkt de roep om een verschuiving van belasting op arbeid naar belasting op kapitaal. Maar zo'n verschuiving is minder eenvoudig dan zij lijkt: AI-activa vallen buiten de bestaande definities en zijn vaak moeilijk te lokaliseren. Zonder internationale coördinatie dreigt fiscale arbitrage.

Tegelijkertijd biedt AI niet alleen uitdagingen, maar ook kansen voor de overheid zelf. Automatische verwerking van aangiften, betere fraudedetectie, realtime transactiebewaking en voorspellende handhaving zouden tot lagere kosten van belastinginning én minder belastingontwijking kunnen leiden. Maar efficiëntere handhaving verandert niets aan het onderliggende probleem: de fiscale basis zelf verschuift. Als we willen dat de samenleving profiteert van de waarde die AI creëert, moet ons belastingstelsel mee-evolueren. Dat vraagt om nieuwe definities van digitale activa, een herziening van de verhouding tussen arbeid en kapitaal in de belastingmix en internationale afspraken die digitale waardecreatie op een effectieve en efficiënte manier belasten.

AI maakt werk minder schaars, waarde minder tastbaar en winsten minder plaatsgebonden. Een belastingstelsel dat blijft leunen op arbeid en fysieke aanwezigheid loopt onvermijdelijk vast. We kunnen wachten tot de grondslag verder erodeert, of erkennen dat nieuwe vormen van waardecreatie ook nieuwe vormen van belastingheffing vragen. De vraag is niet óf we hervormen, maar of we dat op tijd doen.

Barbara Baarsma,
hoofdeconoom, PwC Nederland

Europese regeldruk staat centraal in Brussel

Wereldwijd ervaren bedrijven hogere belastingdruk door groeiende fiscale druk op overheden, die resulteren in additionele digitale en klimaatgerelateerde belastingen, strengere handhaving, en internationale afspraken zoals de eerdergenoemde Pijler 2.²⁵ Deze complexe fiscale omgeving krijgt binnen Europa een extra dimensie voor bedrijven die grensoverschrijdend binnen de EU opereren.

De Europese Economische en Sociale Commissie (EESC) signaleerde in 2025 dat deze bedrijven bij grensoverschrijdende activiteiten binnen de EU een doolhof van uiteenlopende btw regels en papierwerk moeten doorlopen, met hogere kosten en uitgestelde groei als gevolg.²⁶ Volgens de Europese Commissie schat Eurostat de administratieve kosten voor bedrijven die transnationaal binnen de EU opereren op 150 miljard euro.²⁷

Cruciaal is niet zozeer dat elk Europees land zijn eigen regels heeft, maar dat al die verschillende regelgeving samen zorgen voor veel bureaucratie voor bedrijven die grensoverschrijdend opereren. Door de cumulatie van uitzonderingen, verschillende transposities van EU-wetgeving in nationale wetgeving, en het **gold-platen** daarvan, blijft de Europese markt gefragmenteerd. Dit maakt het lastig voor Europese bedrijven om snel te groeien, gelet op de hoge transactiekosten van uitbreiding naar andere Europese landen, waardoor schaal en specialisatievoordelen onbenut blijven. Volgens onderzoek van de European Investment Bank uit 2023 ziet meer dan 60 procent van de Europese bedrijven regelgeving als een belemmering voor investeringen. Daarnaast geeft 55 procent van de mkb-bedrijven aan dat de regelgeving en de administratieve lasten hun **grootste** uitdaging vormen.²⁸ De Europese Commissie heeft, onder leiding van Von der Leyen, grootschalige plannen aangekondigd om de Europese regeldruk voor bedrijven te verminderen met 25 procent, en de regeldruk voor mkb-bedrijven te verminderen met wel 35 procent.²⁹

Een blik op de huidige Innovatiebox

De ontwikkeling van nieuwe technologie en producten brengt aanzienlijke opstartkosten met zich mee, wat voor veel ondernemers een drempel vormt. Toch is de noodzaak om te innoveren groter dan ooit. Het Draghi-rapport, een strategisch advies van de oud-premier van Italië aan de Europese Commissie, onderschrijft de noodzaak tot het verbeteren van de economische concurrentiepositie van de EU. Daarnaast signaleert het dat de EU niet productief genoeg is, onvoldoende innoveert en achterloopt op andere grote economieën, de VS en China. Het rapport van de oud-topman van ASML, Peter Wennink, roept eveneens op tot grotere innovatieve investeringen in Nederland om economische groei te kunnen realiseren. Om innoverende bedrijven in Nederland te ondersteunen biedt de overheid sinds 2010 de innovatiebox aan. Dit is een fiscale faciliteit waarmee innovatiewinsten tegen een verlaagd vennootschapsbelastingtarief van 9 procent worden belast.

Hoewel innovatie in theorie zou moeten leiden tot hogere arbeidsproductiviteit en daarmee tot sterkere winstgroei, laat de innovatiebox tot op heden geen exponentiële toename van die winsten zien. In 2022 bedroeg het budgettaire beslag van de innovatiebox 2,52 miljard euro, met een verwachte stijging naar 2,95 miljard euro in 2026.³⁰ Dat komt neer op een groei van 17,5 procent. Een groter deel van deze winsten wordt daarmee tegen het verlaagde tarief belast, wat op

het eerste gezicht de vennootschapsbelasting-opbrengsten onder druk zou kunnen zetten. Het tegenovergestelde blijkt het geval. De totale vennootschapsbelastingopbrengsten groeien aanzienlijk sneller dan het budgettaire beslag van de innovatiebox. Waar het budgettaire beslag van de innovatiebox van 2022 tot 2026 met 17,5 procent toeneemt, stijgen de totale vennootschapsbelastingopbrengsten in dezelfde periode van 38,2 miljard euro naar 49,8 miljard euro,³¹ een toename van 29,7 procent.

Men zou kunnen suggereren dat de relatieve bijdrage van innovatie aan de belastbare grondslag in Nederland aan het afnemen is. De innovatiebox draagt in zijn huidige vorm weliswaar bij aan innovatie, maar is niet de katalysator voor economische productiviteitsgroei die men zou verwachten. De innovatiebox biedt een waardevolle fiscale impuls voor innovatieve bedrijven in Nederland. De groei van het budgettaire belang van de innovatiebox blijft echter achter bij de stijging van de opbrengsten van de totale vennootschapsbelasting. Dit geeft aan dat de regeling allicht beter kan worden afgestemd op de praktijk.

Met Draghi en Wennink indachtig, laat de innovatiebox kansen zien om de toegankelijkheid te verbeteren. Te denken valt aan het verbeteren van het inlopen van verliezen en de koppeling aan de WBSO. Momenteel moeten bedrijven eerst alle innovatieverliezen uit het verleden, die ze tegen het gewone

belastingtarief hebben afgetrokken, volledig inlopen voordat ze gebruik kunnen maken van het lage tarief van 9 procent van de innovatiebox. Sinds 2022 geldt voor normale verliezen dat deze slechts tot 50 procent van de winst mogen worden verrekend bij bedragen boven een miljoen euro, maar die beperking geldt niet voor innovatieverliezen. Hierdoor lopen het betalen van gewone belasting en het krijgen van het voordeel uit de innovatiebox niet gelijk op. Daarnaast wordt bij het inlopen van verliezen gekeken naar het totaal aan negatieve resultaten van alle immateriële activa samen. Dat betekent dat ook verliezen uit oudere innovatieprojecten, waarvan de activa niet meer worden gebruikt, eerst volledig moeten worden weggewerkt voordat winsten uit nieuwe innovatieprojecten mee mogen tellen voor het lage tarief. Hierdoor kan het lang duren voordat een bedrijf daadwerkelijk profiteert van de innovatiebox.

De verplichte koppeling met de WBSO (Wet Bevordering Speuren en Ontwikkelingswerk) kan een belemmering voor bedrijven vormen om gebruik te maken van de innovatieboxregeling. Voor toegang tot de innovatiebox geldt de aanwezigheid van een WBSO-subsidie als minimumcriterium. Nederland hanteert op dit punt strengere eisen dan andere Europese landen met vergelijkbare regelingen. De huidige R&D-definitie op basis waarvan de WBSO wordt toegekend, sluiten niet goed aan bij de ontwikkelactiviteiten in bijvoorbeeld de techsector. Nieuwe technologische ontwikkelingen, zoals software, voldoen vaak niet aan de R&D-criteria, omdat deze vooraf gestructureerde

projectplannen vereisen volgens lineaire methoden, terwijl iteratieve methoden zoals agile onvoldoende zijn verankerd.

Samenvattend toont de innovatiebox zich als een stimulans voor innovatieve bedrijven, maar kent de regeling beperkingen die de effectiviteit en toegankelijkheid voor ondernemers kunnen inperken, mede doordat de innovatiebox niet kwalificeert voor de toepassing van de minimumwinstbelastingregels. Een meer toekomstgerichte benadering en betere aansluiting bij de praktijk zouden kunnen bijdragen aan een sterker innovatieklimaat in Nederland. Daarnaast zou ruimte kunnen worden gezocht voor gerichte stimulering door kosten- of productie gerelateerde fiscale stimuleringsmaatregelen zodat deze ook in lijn zijn met de nieuwe safe harbour van de minimumwinstbelasting (Pijler 2) of door stimuleringsmaatregelen buiten de fiscaliteit. Het Clean Industrial Deal State Aid Framework (CISAF) heeft daarvoor meer ruimte geschapen.

Keetie Jakma,
director Tax Policy, PwC Nederland

Scope en methode: het Total Tax Contribution- raamwerk

Scope: het Nederlandse bedrijfsleven

Ons doel is om een totaalbeeld te krijgen van alle belastingen en premies die door het bedrijfsleven worden betaald en geïnd. Belastingen die door individuen worden betaald, zijn uitgesloten, daaronder vallen ook de belastingen die individuele IB-ondernemers via de inkomstenbelasting afdragen. Hoewel het Nederlandse bedrijfsleven ook belastingen en premies in het buitenland betaalt, valt dit buiten de reikwijdte van ons onderzoek. De door het bedrijfsleven geïnde belasting die aan de EU wordt afgedragen, is wel meegenomen en wordt geschat op 3,5 miljard euro.

Wat is het bedrijfsleven?

In onze analyse definiëren we het bedrijfsleven aan de hand van de standaard-bedrijfsclassificatie die organisaties zoals het CBS gebruiken om ondernemingen in te delen naar hun hoofdactiviteit. We rekenen de hoofdstukken A tot N in de SBI-classificatie tot het bedrijfsleven.³²

Hieronder valt ook de financiële sector. Wat erbuiten valt, zijn de overheid, onderwijs, gezondheidszorg, cultuur, sport en recreatie, belangen- en hobbyverenigingen, en persoonlijke dienstverlening (O tot U in de SBI-classificatie). Dit noemen we in dit rapport de (semi) publieke sector. IB-ondernemers vallen buiten de reikwijdte van dit rapport, omdat wij onvoldoende gegevens kunnen achterhalen om hun belastingbijdrage te berekenen.

Methode: de totale belastingbijdrage van het bedrijfsleven

We volgen een raamwerk dat PwC heeft ontwikkeld om belastinginformatie toegankelijk te maken voor een breed publiek: het Total Tax Contribution-raamwerk (TTC).³³ Het TTC-model maakt een onderscheid tussen belastingen die het bedrijf zelf betaalt (dus daar als kosten neerslaan) en belastingen die namens overheden worden geïnd bij werknemers en klanten (zie ook pagina 8³⁴).

Betaalde en geïnde belastingen en premies niet optellen

De betaalde en geïnde belastingen en premies in dit rapport kunnen niet bij elkaar opgeteld worden, omdat sommige belastingen zowel betaald als geïnd zijn (zie ook pagina 8 en 40).

De vijf 'P's'

Het Total Tax Contribution raamwerk onderscheidt vijf categorieën om belastingen en premies in te delen – de vijf 'P's'. Deze zijn zo genoemd om de vaak zeer verschillende belastingen tussen landen en/of bedrijven met elkaar te vergelijken.

1 Profit

Winstbelastingen omvatten belastingen op bedrijfsinkomsten, winsten en kapitaalwinsten.

2 People

Dit omvat betaalde en geïnde belastingen van bedrijven, die te maken hebben met (de arbeid van) mensen, waaronder loonbelasting en sociale zekerheidspremies.

3 Product

Productbelastingen zijn belastingen en heffingen die worden geheven op de productie, de verkoop of het gebruik van goederen en diensten, inclusief btw, accijnzen en belastingen en heffingen die worden geheven op internationale handel en transacties.

4 Property

Belastingen die geheven worden op de koop, de verkoop, het eigendom of het gebruik van (on)-roerend goed.

5 Planet

Belastingen en heffingen die worden geheven op de levering, het gebruik of de consumptie van goederen of diensten die potentieel schadelijk zijn voor het milieu.

Wat is de totale belastingbijdrage van het Nederlandse bedrijfsleven?

40 betaalde belastingen en sociale premies tellen op tot 119,1 miljard euro

- De totale 40 belastingen en sociale premies die in 2025 zijn betaald door het Nederlandse bedrijfsleven bedragen 119,1 miljard euro. Hiervan gaat ongeveer 3,5 miljard euro naar de EU-begroting en niet naar de begroting van de Nederlandse overheid. Dit bedrag bestaat geheel uit douanerechten (3,5 miljard euro), de belasting uit de EU-resolutiebelasting is nihil.
- Het totale bedrag van 119,1 miljard euro dat door het bedrijfsleven wordt betaald, is met 6,8 procent gestegen ten opzichte van 2024, toen het bedrag op 111,5 miljard euro lag. In 2023 was dit bedrag nagenoeg gelijk, met 111,4 miljard euro.
- De vennootschapsbelasting is de grootste categorie van alle betaalde belastingen, met een bedrag van 48,5 miljard euro, wat neerkomt op 40,7 procent van alle door het bedrijfsleven betaalde belastingen.
- De grootste absolute stijging in de betaalde belastingen is zichtbaar bij de vennootschapsbelasting, die met 4,6 miljard euro is toegenomen (+10,4 procent). Dit vormt een duidelijk contrast met het voorgaande jaar, waarin de vennootschapsbelasting juist de sterkste daling liet zien. De schommelingen in de totale opbrengst van de vennootschapsbelasting laten zien dat deze lastig te ramen is. Dit hangt samen met sterke fluctuaties in gerealiseerde winsten en met de mogelijkheid voor bedrijven om verliezen te verrekenen. De heffing van de vennootschapsbelasting verloopt grotendeels via voorlopige aanslagen op basis van winstinschattingen, waarbij circa 75 procent van de uiteindelijke opbrengst meestal al in het eerste jaar

8,8%

Stijging in afdracht voor het Algemeen Werkloosheidsfonds in 2025.

wordt ontvangen en de overige 25 procent in latere jaren via nabetalingen en verrekeningen. In 2025 steeg de vennootschapsbelasting met circa 3,000 miljoen euro door bijgestelde winstcijfers van het voorgaande jaar, hier staat een neerwaartse correctie van grofweg 800 miljoen euro tegenover, als gevolg van een uitspraak over de liquidatieverliesregeling.³⁵

- Net als vorig jaar zien we stijgingen bij de afdracht voor het Arbeidsongeschiktheidsfonds werkgevers met een toename van 988,0 miljoen euro (7,0 procent) en de Zorgverzekeringsfonds werkgevers met een toename van 694,9 miljoen euro (5,4 procent). Tevens stijgt de afdracht voor het Algemeen Werkloosheidsfonds in 2025 met 889,0 miljoen euro (8,8 procent). Dit wijst op een verhoging van de financiële lasten voor werkgevers op het gebied van sociale zekerheid.
- De grootste relatieve daling in belastingafdracht door het bedrijfsleven betreft de heffing depositogarantiestelsel, deze daalde met 202,0 miljoen euro, of 69,4 procent.

- In totaal vormen de betaalde belastingen 26,0 procent van alle belastingen en premies die de overheid ontvangt (zie tabel 3).
- De totale betaalde belasting en premies bedragen 14,7 procent van de totale toegevoegde waarde en 42,3 procent van de winst na belastingen van het niet-financiële bedrijfsleven in 2025.³⁶
- De belastingen en sociale premies in de categorieën 'people' en 'profit' maken het grootste deel uit van alle betaalde belastingen (zie figuur 6).
- De door het bedrijfsleven betaalde belastingen omvatten ook belastingen in de categorieën 'planet', 'product' en 'property'. Deze categorieën vertegenwoordigen een groot aantal belastingregelingen, goed voor 65,0 procent van alle regelingen die door het bedrijfsleven worden betaald (zie tabel 4). Echter, de opbrengst van deze regelingen vormt slechts een relatief klein deel van het totale betaalde bedrag, namelijk 19,6 procent.

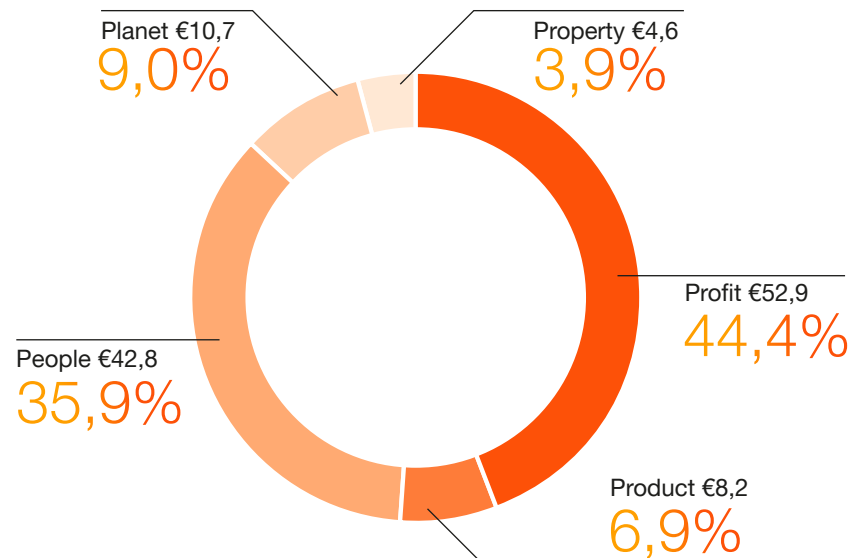
Tabel 3 Totaal betaalde belastingen en premies in context

	2024	2025
Bedrag in € miljard	111,5	119,1
Aandeel van totale belastingen en premies	25,6%	26,0%
Aandeel van toegevoegde waarde van het bedrijfsleven	14,6%	14,7%
Uitgedrukt als percentage van de winst na belasting van het bedrijfsleven (excl. financiële instellingen)	41,8%	42,3%

Tabel 4 Aantal betaalde belastingen per categorie (de vijf P's)

Categorieën betaalde belastingen en premies	Aantal
Profit	8
Product	4
People	6
Planet	16
Property	6

Figuur 6 Betaalde belastingen en premies per categorie (de vijf 'P's') in 2025 in miljard euro

Tabel 5 Aantal geïnde belastingen per categorie (de vijf P's)

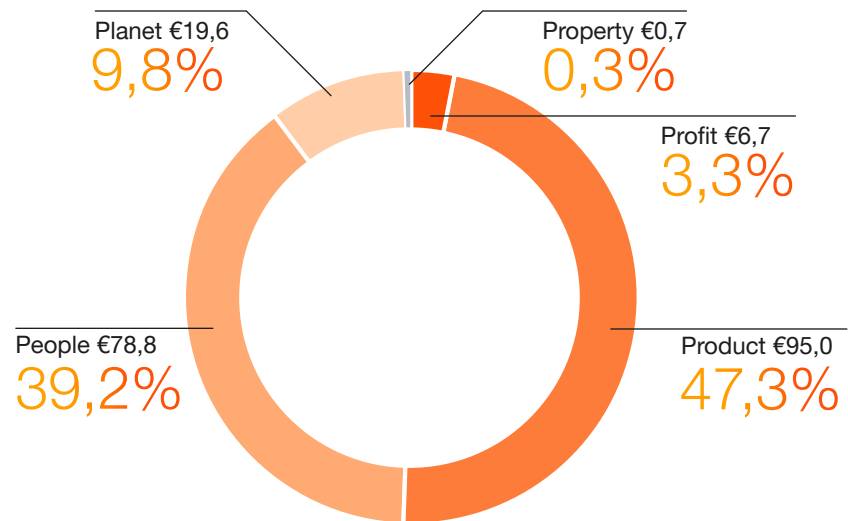
Categorieën betaalde belastingen en premies	Aantal
Profit	1
Product	9
People	4
Planet	6
Property	1

In totaal worden 21 belastingen en sociale premies geïnd die samen 200,7 miljard euro bedragen³⁷

- Bedrijven vervullen een essentiële functie als tussenpersoon bij de inning van belastingen en sociale premies voor de overheid, waarmee zij de overheid een aanzienlijke administratieve last uit handen nemen. In 2025 zijn bedrijven verantwoordelijk voor het innen van twintig verschillende soorten belastingen en premies (zie tabel 5), goed voor een totaalbedrag van 200,7 miljard euro. Dit vertegenwoordigt 43,9 procent van alle belasting- en premieontvangsten van de overheid in 2024. Ten opzichte van 2024, toen het geïnde bedrag 190,9 miljard euro bedroeg, is sprake van een stijging van 5,1 procent.
- Het door bedrijven geïnde bedrag komt overeen met 24,7 procent van de totale toegevoegde waarde van het bedrijfsleven en met 71,3 procent van de nettowinst van het niet-financiële bedrijfsleven in 2025 (zie tabel 6).
- In absolute termen stegen de loonbelasting, btw, en Algemeen Ouderdomsfonds individuen het meest. Ze zijn gestegen met respectievelijk 4,5 miljard euro, 3,9 miljard euro en 893,1 miljoen euro. Een grote daling was te zien bij accijns op tabak, met een afname van 440,0 miljoen euro.
- De door het bedrijfsleven geïnde belastingen bestaan voor het overgrote deel uit 'product' en 'people' belastingen, met 86,6 procent à 173,7 miljard euro. De categorieën 'planet' en 'profit' nemen een aanmerkelijk kleiner aandeel voor hun rekening, terwijl 'property' de kleinste categorie vormt.

Tabel 6 Totaal geïnde belastingen en sociale premies in context

	2024	2025
Bedrag in € miljard	190,9	200,7
Aandeel van totale belastingen en premies	43,7%	43,9%
Aandeel van toegevoegde waarde van het bedrijfsleven	25,0%	24,7%
Uitgedrukt als percentage van de winst na belasting van het bedrijfsleven (excl. financiële instellingen)	71,5%	71,3%

Figuur 7 Geïnde belastingen en premies per categorie (de vijf P's) in 2025 in miljard euro

We behandelen btw en accijnzen volledig als geïnde belastingen en niet als betaalde belastingen, wat betekent dat de belastingbijdrage van het bedrijfsleven wordt onderschat, omdat bedrijven ook btw betalen over producten en diensten en die niet altijd kunnen verrekenen.

Btw

Btw is een consumptiebelasting die in de hele EU wordt geheven over de toegevoegde waarde van goederen en diensten. Deze is van toepassing op vrijwel alle goederen en diensten die worden gekocht en verkocht voor gebruik of consumptie in de EU. Goederen die worden verkocht voor export of diensten die aan klanten in het buitenland worden verkocht, zijn doorgaans niet onderworpen aan Nederlandse btw.³⁸

We behandelen btw als geïnde belastingen en niet als betaalde belastingen. In werkelijkheid wordt echter een aanzienlijk deel van de totale btw-inkomsten betaald door bedrijven die geen recht hebben op teruggave van de betaalde btw, zoals banken en verzekeraars.³⁹ Deze bedrijven dragen een significant deel van de totale btw-opbrengst bij. Omdat we niet beschikken over de juiste, nauwkeurige data, beschouwen we btw in deze studie als geïnd.

Accijnzen

Om dezelfde reden behandelen we alle accijnzen in beginsel in dit onderzoek als geïnde belastingen en niet als betaalde belastingen. In de praktijk dragen consumenten (individueel) het grootste deel van de kosten die voortvloeien uit accijnzen. Echter, soms zijn bedrijven zelf de eindconsument en dragen zij de accijnslast. Omdat we in de meeste gevallen geen gegevens beschikbaar hebben om te onderscheiden wanneer accijnzen door consumenten of bedrijven worden betaald, beschouwen we accijnzen in deze studie als geïnde belastingen.

Een uitzondering hierop vormen de accijns op benzine en de accijns op overige minerale oliën, waarvoor wel cijfers beschikbaar zijn over de door het bedrijfsleven betaalde accijnzen. Deze nemen wij daarom in deze studie op.

Bijlagen

Verklarende woordenlijst	31
Wat is een belasting?	32
Belastingen en sociale premies in scope	33
Wijzigingen in belastingen en sociale premies binnen het bereik van het bedrijfsleven	37
Methodologische benadering van de berekeningen	38
Endnotes	42

Verklarende woordenlijst

Andere betalingen aan de overheid

Dit zijn betalingen aan de overheid voor een recht of activa die het bedrijf gebruikt om olie, gas en andere mineralen te exploreren of te winnen op land. Hieronder vallen bijvoorbeeld mijnbouwheffingen, royalty's en licentierechten.

De verschillende soorten belastingen (de vijf 'P's') in het Total Tax Contribution-raamwerk⁴⁰

- **Profit**

Winstbelastingen omvatten belastingen op bedrijfsinkomsten, winsten en kapitaalwinsten.

- **People**

Dit betreft belastingen die bedrijven betalen en innen, die te maken hebben met (de arbeid van) mensen, zoals loonbelasting en sociale zekerheidspremies.

- **Product**

Productbelastingen zijn belastingen en heffingen op de productie, de verkoop of het gebruik van goederen en diensten. Dit omvat btw, accijnzen en belastingen en heffingen op internationale handel en transacties.

- **Property**

Belastingen die worden geheven op de koop, de verkoop, het eigendom of het gebruik van (on)- roerend goed.

- **Planet**

Milieubelastingen en -heffingen op de levering, het gebruik of de consumptie van goederen of diensten die schadelijk kunnen zijn voor het milieu.

Betaalde belastingen

De door bedrijven betaalde belastingen zijn bedrijfskosten en beïnvloeden de financiële resultaten.

Geïnde belastingen

De door bedrijven geïnde belastingen zijn geen directe kosten voor het bedrijf zelf, maar worden namens de overheid bij anderen geïnd. Het beheer van deze geïnde belastingen door bedrijven brengt echter wel administratieve kosten met zich mee.

Total Tax Contribution

Het totaal aan geïnde en betaalde belastingen.

Totale financiële waarde ('distributed value')

Een maatstaf voor de waarde die het bedrijf creëert (en verdeelt), waaronder nettolonen, betaalde en geïnde belastingen, rente en winsten die binnen het bedrijf blijven (voor dividenden en herinvesteringen).

Wat is een belasting?

De bekendste belasting voor het bedrijfsleven is waarschijnlijk de winstbelasting, oftewel de vennootschapsbelasting. Naast deze belasting betalen bedrijven ook diverse andere belastingen en heffingen aan de overheid, zoals loonbelasting en sociale premies, onroerendgoedbelasting, brandstofaccijnzen en btw. Er zijn ook sectorspecifieke belastingen voor banken en de mijnbouw.⁴¹

Er zijn ook andere betalingen die een bedrijf aan de overheid kan doen, maar die niet als belasting worden benoemd of gecategoriseerd. Daarom hanteert de TTC-methodologie een definitie van belasting gebaseerd op de classificatie van de OESO.⁴² Volgens deze definitie is belasting een ‘verplichte betaling aan de overheid waar niet een directe tegenprestatie tegenover staat’.

Betalingen voor rechten of activa, zoals licenties, royalty's en het recht op olie- of gaswinning, vallen onder die andere categorie ‘andere betalingen aan de overheid’. Het verschil met belastingbetalingen ligt in het directe voordeel dat een bedrijf uit deze betalingen haalt. Hoewel het aannemelijk is dat elk individu of bedrijf iets terugkrijgt voor alle belastingen, meestal in de vorm van openbare diensten, staan de voordelen die de overheid biedt doorgaans niet in een evenredige verhouding tot de betaling.⁴³

De definitie van belasting in het Total Tax Contribution-raamwerk⁴⁴ is als volgt:

- Een belasting is een betaling door een individu of bedrijf aan de rijksoverheid, provinciale of lokale overheid, ook die betaald worden aan een tussenpersoon zoals de Belastingdienst. Niet inbegrepen zijn niet-overheidsinstanties, welzijnsinstellingen, sociale verzekeringen die buiten de overheid vallen en betalingen aan vakbonden.
- Een belasting is verplicht – je kunt er niet van afzien.
- Een belasting is geen vergoeding voor een recht of goed dat in het bedrijf wordt gebruikt, zoals huur of licentierechten.
- Een betaling voor het recht om olie, gas of andere mineralen te exploreren of te winnen is geen belasting.
- Een belasting kent geen tegenprestatie, in die zin dat de voordelen die de overheid de belastingbetaler biedt, normaal gesproken niet in evenredige verhouding staan tot de betaling.
- Boetes en sancties voor een (fiscale) overtreding zijn geen belasting.

Belastingen en sociale premies in scope

De onderstaande tabel biedt inzicht in de totale belasting- en premieopbrengsten van de Nederlandse overheid. In 2024 kwamen deze inkomsten uit op 436,5 miljard euro (zie tabel 7); in 2025 is dit bedrag gestegen naar 457,3 miljard euro, zo blijkt uit gegevens van het CBS en Eurostat.

Van dit totaalbedrag vloeit niet alles naar de schatkist en de sociale fondsen. Nederland draagt namelijk een deel van de belastingopbrengsten af aan de Europese Unie, het betreft hier voornamelijk invoerrechten. In totaal werd er circa 3,3 miljard euro in 2024 en ongeveer 3,5 miljard euro in 2025 overgedragen aan de Europese Unie.

Kijkend naar de samenstelling van het totaalbedrag van 457,3 miljard euro in 2025, bestaat ongeveer 68,0 procent uit belastingen (311,0 miljard euro, totaal belastingen en belastingen afgedragen aan de EU) en 32,0 procent uit wettelijke premies (146,4 miljard euro). Ten opzichte van 2024 is deze verhouding nagenoeg gelijk gebleven.

Voor veel belastingen en premies zijn reeds betrouwbare schattingen voor 2025 beschikbaar. Bij afwezigheid van gegevens is als methodologische aanname gehanteerd dat het proportionele aandeel dat bedrijven per belastingcategorie bijdragen, constant blijft ten opzichte van het voorafgaande jaar. Tabel 8 vermeldt dit nader in de kolom 'Aannames voor de berekening'.

Tabel 7 Totale overheidsinkomsten uit belastingen en sociale premies

Categorie	Scope	Bedrag in 2024 (in € miljoen)	Bedrag in 2025 (in € miljoen)	Bron
Totale inkomsten belastingen en sociale premies (inclusief belastingen betaald aan de EU)	Nederlandse overheid en EU	436.488	457.344	CBS en Eurostat
Belastingen afgedragen aan de EU (invoerrechten en EU-specifieke belastingen)	EU	3.332	3.491	Eurostat
Totaal belastingen en wettelijke premies	Nederlandse overheid	433.156	453.853	CBS
Totaal belastingen	Nederlandse overheid	297.917	307.495	CBS
Totaal wettelijke premies	Nederlandse overheid	135.239	146.358	CBS

Tabel 8. Alle belastingen en sociale premies die door het bedrijfsleven zijn geïnd en betaald vormen de totale belastingbijdrage in 2025.

Belastingcategorie	Subcategorie	Welke van de vijf p's?	Geïnde belasting	Betaalde belasting	Totale opbrengst in 2024 (miljoen euro)	Totale opbrengst in 2025 (miljoen euro)	Betaald door het bedrijfsleven in 2024 (miljoen euro)	Betaald door het bedrijfsleven in 2025 (miljoen euro)	Aannames voor de berekening	Data-scope	Data-bron
Inkomstenbelasting	Vennootschapsbelasting	Profit		x	45.175	49.858	43.978	48.536	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2024	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Premies	Arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof) werkgevers	People		x	23.216	25.088	14.133	15.121	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2024	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Premies	Zorgverzekeringsfonds (Zvf) werkgevers	People		x	21.206	22.571	12.910	13.605	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2024	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Premies	Algemeen Werkloosheidsfonds (Awf) werkgevers	People		x	10.107	10.996	10.107	10.996	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Assurantiebelasting	Product	x	x	3.932	4.164	3.932	4.164	Het bedrijfsleven betaalt en int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Energiebelasting en opslag duurzame energie	Planet	x	x	9.928	10.117	3.371	3.435	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2024	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Invoerrechten	Invoerrechten	Product	x	x	3.332	3.491	3.332	3.491	Het bedrijfsleven betaalt en int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Onroerendezaakbelasting (producentendeel)	Property		x	5.587	6.166	2.721	3.014	De berekening is gebaseerd op het aandeel van het niet-residentieel vastgoed in de totale gemeentelijke begrotingen voor de onroerendezaakbelasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Dividendbelasting (waarvan betaald door bedrijven)	Profit	x	x	6.363	6.706	2.573	2.712	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2024	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Accijns	Accijns op benzine	Planet	x	x	4.528	4.541	1.872	1.877	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Premies	Werkhervattingskas (Whk) werkgevers	People		x	2.041	2.487	1.243	1.499	De berekening is gebaseerd op het percentage werknemers in het bedrijfsleven (SBI A-N)	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Accijns	Accijns op overige minerale oliën	Planet	x	x	3.339	3.205	1.380	1.325	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Motorrijtuigenbelasting en provinciale opcenten (producentendeel+consumentendeel)	Planet		x	6.748	7.271	1.160	1.250	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2024	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Premies	Uniforme opslag kinderopvang (Aof) werkgevers	People		x	1.702	1.814	1.036	1.093	De berekening is gebaseerd op het percentage werknemers in het bedrijfsleven (SBI A-N)	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Emissierechten	Planet	x	x	1.660	920	1.651	915	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2024	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Inkomstenbelasting	Kansspelbelasting (producentendeel)	Profit		x	1.001	1.013	817	827	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2024	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Belasting personenauto's en motorrijtuigen	Planet		x	1.383	1.330	840	808	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2024	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Overdrachtsbelasting	Property		x	3.819	4.691	646	793	De berekening is gebaseerd op het aandeel van niet-residentieel vastgoed in het totale vastgoed	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS

Belasting-categorie	Sub-categorie	Welke van de vijf p's?	Geïnde belasting	Betaalde belasting	Totale opbrengst in 2024 (miljoen euro)	Totale opbrengst in 2025 (miljoen euro)	Betaald door het bedrijfsleven in 2024 (miljoen euro)	Betaald door het bedrijfsleven in 2025 (miljoen euro)	Aannames voor de berekening	Data-scope	Data-bron
Overige belastingen	Bankenbelasting (regulier)	Profit		x	601	617	601	617	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Loonkostenheffing	People		x	722	750	483	500	De berekening is gebaseerd op het aandeel van het bedrijfsleven in de totale beloningen van werknemers	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Verpakkingenbelasting	Product		x	437	448	437	448	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Omslagheffing waterschappen (producentendeel+consumentendeel)	Property		x	2.080	2.288	352	387	De berekening is gebaseerd op het aandeel van niet-residentieel vastgoed in het totale vastgoed	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Heffing op projectontwikkelaars	Property		x	259	351	259	351	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Heffingen op waterverontreiniging (producentendeel + consumentendeel)	Planet		x	1.789	1.920	309	332	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2024	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Rioolrechten (producentendeel + consumentendeel)	Planet		x	1.954	2.081	238	253	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2025	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Vliegbelasting	Planet	x	x	745	769	211	218	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2026	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Afvalstoffenbelasting (Rijk)	Planet		x	258	289	165	185	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2027	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Bronbelasting op rente en royalty's	Profit		x	106	123	106	123	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Heffing depositogarantiestel	Profit		x	291	89	291	89	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Voorraadheffing aardolieproducten	Product		x	98	105	55	59	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2029	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Reclamebelasting	Profit		x	38	37	38	37	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Heffing Bedrijven Investeringszone (BIZ)	Property		x	18	20	18	20	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Diergezondheidsheffing	Planet		x	17	29	17	29	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Grondwaterheffing provincies	Planet		x	18	18	11	11	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2024	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Leidingwaterbelasting	Planet		x	344	364	8	8	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2028	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Mestoverschotheffing rijk	Planet	x	x	6	7	6	7	Het bedrijfsleven betaalt en int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Geluidsheffing burgerluchtvaart	Planet		x	1	1	1	1	In 2025 heeft het bedrijfsleven hetzelfde aandeel in de volledige opbrengst als in 2024	Sectordata (SBI A-N)	CBS
Overige belastingen	Eenmalige heffingen energiesector*	Profit		x	211	0	211	0	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS

Belasting-categorie	Sub-categorie	Welke van de vijf p's?	Geïnde belasting	Betaalde belasting	Totale opbrengst in 2024 (miljoen euro)	Totale opbrengst in 2025 (miljoen euro)	Betaald door het bedrijfsleven in 2024 (miljoen euro)	Betaald door het bedrijfsleven in 2025 (miljoen euro)	Aannames voor de berekening	Data-scope	Data-bron
Overige belastingen	EU resolutieheffing	Profit		x	0	0	0	0	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	Eurostat
Overige belastingen	Baatbelasting	Property		x	0	0	0	0	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Kolenbelasting	Planet		x	1	0	1	0	Het bedrijfsleven betaalt het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Inkomstenbelasting	Loonbelasting	People	x		**82.291 (55.055)	**89.325 (59.514)	0	0	De berekening is gebaseerd op het aandeel van het bedrijfsleven in de totale beloningen van werknemers	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Btw	Belasting over toegevoegde waarden (BTW)	Product	x		79.023	82.966	0	0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Premies	Algemeen Ouderdomsfonds (AOW) individuen	People	x		**23.448 (10.732)	**25.621 (11.625)	0	0	Het bedrijfsleven int het deel van deze belasting dat door werknemers wordt gedragen	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Premies	Fonds Langdurige Zorg (FLZ) individuen	People	x		**15.064 (6.895)	**16.612 (7.538)	0	0	Het bedrijfsleven int het deel van deze belasting dat door werknemers wordt gedragen	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Accijns	Accijns op tabak	Product	x		2.991	2.550	0	0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Overige belastingen	Toeristenbelasting	Property	x		572	676	0	0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Accijns	Verbruiksbelasting op alcoholvrije dranken	Product	x		611	633	0	0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Accijns	Accijns op bier	Product	x		448	438	0	0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Accijns	Accijns op alcohol	Product	x		373	389	0	0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Accijns	Accijns op wijn en andere mousserende dranken	Product	x		311	313	0	0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Premies	Algemeen Nabestaandenwet (Anw) individuen	People	x		**158 (72)	**171 (78)	0	0	Het bedrijfsleven int het deel van deze belasting dat door werknemers wordt gedragen	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS
Accijns	Accijns op tussenproducten	Product	x		18	18	0	0	Het bedrijfsleven int het volledige bedrag van deze belasting	Alle bedrijven (SBI A-U)	CBS

* In 2024 was er een eenmalige heffing energiesector van toepassing, in 2025 niet. We tellen daarom deze heffing voor 2025 niet mee in het aantal belastingen.

** Bedragen tussen haakjes zijn de door het bedrijfsleven geïnde bedragen, de andere bedragen zijn de totale opbrengsten voor de overheid

Wijzigingen in belastingen en sociale premies binnen het bereik van het bedrijfsleven

Het aantal belastingen en sociale premies dat binnen het bereik van het bedrijfsleven valt is 52. Ten opzichte van het rapport van vorig jaar zijn twee 'oude' belastingen buiten beschouwing gelaten voor de rapportage van dit jaar.

De twee belastingen die niet meer van toepassing zijn:

- De Sectorfondsen (Sfn) werkgevers belasting is afgeschaft in 2020.⁴⁵ In 2023 werd deze belasting voor het laatst door het bedrijfsleven betaald, dit betrof toen 1 miljoen euro. In 2024 en 2025 zijn er door het bedrijfsleven geen betalingen meer gedaan voor deze belasting. Vandaar dat wij de belasting dit jaar niet meer binnen het bereik van het bedrijfsleven laten vallen.
- De eenmalige heffing voor de energiesector, waarbij de energiesector bepaalde winst tijdelijk tegen een hogere winst moest belasten, was enkel van toepassing over opgewekte winsten in de periode 1 december 2022 tot 1 juli 2023.⁴⁶ Toen bracht de heffing eenmalig 179 miljoen euro op, waarvan het geheel betaald werd door het bedrijfsleven. In 2025 loopt de EU-solidariteitsbijdrage via andere heffingen.

Methodologische benadering van de berekeningen

Hoe we omgaan met schattingen

Om te bepalen welke belastingen worden betaald en geïnd, baseren we ons op gegevens van het CBS, Eurostat en onze eigen ervaring en deskundige beoordeling.

De tabel op pagina's 34 tot en met 36 toont de bedragen die de overheid heeft ontvangen in elke belasting- en betalingscategorie, evenals de bedragen die het bedrijfsleven volgens onze schattingen heeft betaald.

Voor veel belastingen geldt dat alleen het bedrijfsleven deze betaalt, waardoor we het volledige bedrag aan het bedrijfsleven kunnen toerekenen. Bij gemengde belastingen, zoals dividendbelastingen, bepaalde onroerendgoedbelastingen en sommige sociale premies, nemen we het door het bedrijfsleven betaalde deel op wanneer de gegevens beschikbaar zijn. Als deze gegevens niet beschikbaar zijn, berekenen we dit aandeel op basis van aannames die in de tabel staan beschreven en hieronder worden toegelicht.

De data waarop we ons baseren

Voor sommige belastingen en betalingen zijn geen gegevens op sectorniveau beschikbaar. Wanneer deze gegevens wel beschikbaar zijn, gebruiken we ze. Als dat niet het geval is, nemen we alle bedrijven mee, inclusief sectoren buiten de

traditionele bedrijfssectorindeling (SBI A-N), zoals culturele en recreatiebedrijven. Macro-economisch gezien is dit verschil echter verwaarloosbaar.

Berekeningen 'property' belastingen

Voor het schatten van de omslagheffing waterschappen schatten we de belasting naar rato van de totale waarde van woningen en niet-woningen op basis van CBS-gegevens. Voor het schatten van de overdrachtsbelasting gebruiken we dezelfde aanname als hierboven, omdat er geen verkoopgegevens van zakelijk onroerend goed beschikbaar zijn. De onroerendezaakbelasting wordt geheven op basis van een binaire indeling in woningen en niet-woningen, waarbij gemeenten zelf de definities bepalen. Hierdoor leidt het toerekenen van uitsluitend de onroerendezaakbelasting op niet-woningen aan bedrijven tot een onderschatting van het werkelijke aandeel van het bedrijfsleven. Vastgoed dat door bedrijven (zoals vastgoedbeleggers) zakelijk wordt geëxploiteerd maar fiscaal als woning kwalificeert, blijft hierdoor buiten beschouwing.

Berekeningen sociale premies

Sociale fondsen zoals het arbeidsongeschiktheidsfonds en zorgverzekeringsfonds zijn geormerkte betalingen. De werkgever betaalt deze premies, ze gaan via de schatkist, maar komen in het betreffende fonds terecht. Het bedrijfsleven int

premies voor de werknemersverzekeringen en draagt deze vervolgens af aan de overheid.

We behandelen deze als geïnde belastingen:

- Algemeen Nabestaandenfonds (Anw)*,
- Algemeen Ouderdomsfonds (AOW)*,
- Fonds Langdurige Zorg (FLZ)*.

Daarnaast betaalt het bedrijfsleven premies voor werknemers.

Hieronder vallen de werkgeversbijdragen voor:

- Arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof)**,
- Zorgverzekeringsfonds (Zvf)**,
- Algemeen Werkloosheidsfonds (Awf),
- Sectorfondsen (Sfn)**,
- Werkhervattingskas (Whk)**,
- Premieopslag kinderopvang (opslag op Aof)**.

* Omdat betalingen aan deze drie fondsen niet alleen door werknemers worden gedaan, maar door alle belastingplichtige individuen, vermenigvuldigen we het totale bedrag dat de overheid uit deze fondsen ontvangt met het percentage van de netto-arbeidsparticipatie en het aandeel van werknemers in het bedrijfsleven (SBI A-N) om betalingen door werknemers uit andere sectoren uit te sluiten.⁴⁷

** Premies voor deze fondsen worden ook betaald door werkgevers in de (semi) publieke sector. Wij hebben ernaar gestreefd om alleen de door het bedrijfsleven betaalde premies te laten zien en dus die van de (semi) publieke sector uit te sluiten. Dit hebben we gedaan door het totale bedrag aan premies in deze fondsen te vermenigvuldigen met het percentage werknemers in het bedrijfsleven (SBI A-N).⁴⁸

Ondernemingswinst in de IB-sfeer

De inkomstenbelasting die wordt betaald door IB-ondernemers (zoals eenmanszaken/ zzp'ers, vof's en maatschappen) laten we buiten beschouwing, omdat de beschikbare data geen onderscheid maken tussen de betaalde inkomstenbelasting door IB-ondernemers en huishoudens, en bovendien niet laten zien welk deel van de inkomstenbelasting van de ondernemer aan zijn ondernemingswinst is toe te rekenen. Onze berekeningen laten zien dat er door ondernemers waarvan de ondernemingswinst is belast in de inkomstenbelasting, circa 20 miljard euro aan winst wordt behaald. Deze ondernemers hebben doorgaans recht op de MKB-winstvrijstelling,⁴⁹ en zijn over hun winst na deze vrijstelling inkomstenbelasting verschuldigd naar het progressieve box 1-tarief. Alhoewel een betrouwbare schatting op basis van beschikbare gegevens niet te geven is, kunnen we wel concluderen dat dit op meerdere miljarden euro's belasting en premies over ondernemingswinst zal uitkomen.

Dividendbelasting

De totale geïnde dividendbelasting hebben we gelijkgesteld aan de totale dividendbelasting betaald door bedrijven en huishoudens. Er zijn geen gegevens beschikbaar om de door persoonlijke beleggings-bv's geïnde dividendbelasting hiervan uit te zonderen.

Emissierechten

De door ons gebruikte CBS cijfers voor de emissierechten wijken af van de kasontvangsten uit de veiling van emissierechten zoals gerapporteerd in de Veilingmonitor 2025 van de Nederlandse Emissieautoriteit. Het CBS moet de Europese statistische richtlijnen (ESR 2010 / MGDD 2022) volgen. Deze schrijven voor dat belastingopbrengsten met vertraging worden geboekt. Voor emissierechten gebeurt dit idealiter op het moment van CO₂ uitstoot, maar dat is met de beschikbare informatie praktisch niet uitvoerbaar. Daarom heeft het Europese statistische bureau pragmatische boekingsrichtlijnen voor emissierechten vastgesteld.

Toegerekende sociale premies

Het bedrijfsleven draagt 6,2 miljard euro bij via zogenoemde toegerekende sociale premies. Hierbij gaat het om betalingen zoals loon bij ziekte, ontslagvergoedingen en tegemoetkomingen in de ziektekosten. Dit is een stijging ten opzichte van vorig jaar, toen was de bijdrage van het bedrijfsleven aan toegerekende sociale premies nog 5,5 miljard euro. Deze directe uitkeringen

aan (voormalige) werknemers worden als loon gezien, maar het CBS rekent ze ook tot sociale uitkeringen. Wij hebben ervoor gekozen deze niet te classificeren als belastingen of sociale premies. Desondanks zijn de toegerekende sociale premies wel meegenomen in de 'distributed value' van het bedrijfsleven.⁵⁰

Waarom we geïnde en betaalde belasting niet bij elkaar optellen?

In dit rapport kunnen de bedragen aan geïnde en betaalde belastingen en premies niet bij elkaar worden opgeteld. Dit komt doordat sommige belastingen zowel geïnd als betaald worden.

Om de totale belastingbijdrage, betaald dan wel geïnd, te berekenen, hebben we een correctie gemaakt.

Wat hebben we gedaan?

- Uit het totale bedrag aan betaalde belastingen en sociale premies (119,1 miljard euro) halen we het totaalbedrag aan belastingen en premies die zowel geïnd als betaald worden (18,1 miljard euro). We krijgen dan een gecorrigeerd geïnd bedrag van 101,0 miljard euro. Deze bedragen zijn afgerond tot één decimaal.
- Vervolgens tellen we bij dit bedrag van 101,0 miljard euro op het totale bedrag dat het Nederlandse bedrijfsleven int voor de Nederlandse schatkist, de sociale fondsen en de EU: 200,7 miljard euro. Die optelling is 301,6 miljard euro (zie tabel 9).

Tabel 9 Overzicht van betaalde, geïnde en betaalde en geïnde belastingen in miljard euro

	Betaald in € miljard (X)	Geïnd in € miljard (Y)	Betaald en geïnd in € miljard (X+Y)
Totale Belastingbijdrage van het Nederlandse bedrijfsleven	101,0	200,7	301,6
Totaalbedrag belastingen en sociale premies voor NL en EU (A+B+C+D)	119,1	200,7	319,8
Totaalbedrag belastingen en deel sociale premies (NL en EU) dat of betaald of geïnd is (B+D)	101,0	166,7	267,7
Totaalbedrag belastingen en sociale premies dat zowel geïnd als betaald is (NL en EU) (A+C)	18,1	33,9	52,1
Totaalbedrag NL-belastingen en sociale premies (C+D)	115,6	197,2	312,8
Bedrag NL-belastingen en sociale premies die of betaald of geïnd zijn (D)	101,0	166,7	267,7
Bedrag NL-belastingen en sociale premies die zowel geïnd als betaald zijn (C)	14,7	30,4	45,1
Totaalbedrag EU-belastingen (A+B)	3,5	3,5	7,0
EU-belastingen die of betaald of geïnd zijn (B)	0,0	0,0	0,0
EU-belastingen die zowel geïnd als betaald zijn (A)	3,5	3,5	7,0

Wijzigingen in cijfers belastingopbrengsten ten opzichte van het rapport van vorig jaar

Voor dit rapport hebben we de cijfers voor 2024 en 2023 opnieuw berekend. Door aanpassingen in de cijfers en een revisie van de Nationale rekeningen door het CBS, aanpassingen in de cijfers van Eurostat en voortschrijdend inzicht, wijken de cijfers in dit rapport af van de cijfers die in het rapport van vorig jaar zijn opgenomen. In de onderstaande tabel hebben we de cijfers van het rapport van vorig jaar en die van het rapport van dit jaar naast elkaar gezet (zie tabel 10).

Tabel 10 Totale belasting- en premieopbrengsten en bijdrage van Nederlandse bedrijfsleven in miljard euro in 2024 - vergelijking cijfers rapporten 2025 en 2026

	Rapport 2025	Rapport 2026
	Cijfers 2024	Cijfers 2024
Totale belastingopbrengsten overheid	437,2	436,5
Waarvan belastingen	301,8	301,2
Waarvan sociale premies	135,3	135,2
Door het bedrijfsleven betaalde belastingen	110,1	111,5
Door het bedrijfsleven geïnde belastingen	184,0	190,9

Endnotes

- 1** CBS (2026): Economie groeit met 0,5 procent in vierde kwartaal 2025.
- 2** Rijksoverheid (2026): Aan de slag: Bouwen aan een beter Nederland (Regeerakkoord).
- 3** PwC (2025): Uitkomsten van PwC's 28e CEO Survey.
- 4** PwC (2025): Business Climate Heatmap 2025: Measuring Dutch Business Climate Trends.
- 5** BNR (2025): 'Teken aan de wand dat grote bedrijven Nederland verlaten'.
- 6** FD (2025): Nederland minder aantrekkelijk voor buitenlandse investeringen.
- 7** CBS (2026): Digitalisering en kenniseconomie 2025.
- 8** Peter Wennink (2025): Rapport Wennink.
- 9** Barbara Baarsma (2025): Eerst de randvoorwaarden, dan de investeringen.
- 10** Ministerie van Economische Zaken (2025): Brief van de Minister van Economische Zaken nr. 706; FD (2025): Oproep van Nederlands bedrijfsleven: kies voor politieke voorspelbaarheid;
- 11** Een klein deel van de loonbelasting bestaat uit de zogenoemde eindheffing, deze komt wel voor rekening van de werkgever. De eindheffing merken we daarom aan als betaalde belasting.
- 12** De inschatting van 119,1 miljard euro is conservatief te noemen, omdat we de btw volledig als geïnde belasting beschouwen en niet differentiëren tussen betaalde en geïnde btw. Dit leidt tot een onderschatting, aangezien bedrijven zonder recht op btw-teruggave, zoals banken en verzekeraars, ook bijdragen aan de totale btw-opbrengst. Daarnaast worden inkomsten van IB-ondernemers niet meegenomen door gebrek aan gedetailleerde gegevens, terwijl hun bijdrage aan de inkomstenbelasting evident is via het budgettaire effect van de MKB-winstvrijstelling van 2,3 miljard euro.
- 13** CBS (2026): Bbp, productie en bestedingen; kwartalen, waarden, nationale rekeningen.
- 14** PwC (2025): De totale belastingbijdrage van het Nederlandse bedrijfsleven in 2024.
- 15** Ministerie van Financiën (2026): Begroting 2025 Begrotingsstaten incl. premies.
- 16** We hanteren het raamwerk van PwC UK (2024) uit de Total Tax Contribution survey voor de 100 Group, met schattingen gebaseerd op CBS-gegevens (2026) Financiën, alle ondernemingen; niet-financiële sector, SBI 2008 en Kerngegevens sectoren; nationale rekeningen, niet-financiële vennootschappen. Winst na belastingen in 2025 is geraamd op basis van het CBS-cijfer van 2024, exclusief financiële instellingen, net als het netto-rentecijfer van 2024. Omdat 'lonen en salarissen' in CBS-data ook inkomstenbelasting en door werkgevers geïnde sociale premies omvatten, trekken we de inkomstenbelasting, werknemersbijdragen aan het Algemeen Nabestaandenfonds (Anw), Algemeen Ouderdomsfonds (AOW) en het Fonds Langdurige Zorg (FLZ) hiervan af.
- 17** In het totale bedrag van de 'distributed value' hebben we de geïnde en betaalde belastingen en premies opgeteld en gecorrigeerd voor dubbele belastingen (zie ook pagina 8). Die correctie is niet mogelijk bij het separaat weergeven van de geïnde en de betaalde belasting. De bedragen in de figuur tellen daarom niet op tot 812,1 miljard euro.
- 18** De assen van Figuur 3 en Figuur 4 verschillen. Figuur 3 richt zich op een verfijnde schaal van 35-43% belastingdruk van het bbp, daar waar figuur 4 een bredere weergave biedt van 0-50%.
- 19** De laatste cijfers betreffen 2024 (meest recent beschikbare data voor EU-gemiddelde en Nederland).
- 20** Tweede Kamer der Staten-Generaal (2023): Kamerstukken II, 2022/2023, 36 369, nr. 3.
- 21** Ministerie van Financiën (2026): Brief aan Eerste of Tweede Kamer - Side-by-Side-pakket wereldwijde minimumbelasting (Pijler 2).
- 22** Rijksoverheid (2026): Geannoteerde agenda Eurogroep en Ecofinraad 4 en 5 mei 2026.
- 23** Barbara Baarsma en Ruben Nieuwenhuis (2026): Opinie: 'Als Amsterdam AI wil benutten, moet de stad ruimte bieden aan experiment'.
- 24** Sami Mahroum (2026): AI is changing the nature of economics.
- 25** PwC (2026): New Tax Order.
- 26** Official Journal of the European Union (2025): Opinion of the European Economic and Social Committee – Assessing tax reporting obligations in the EU: costs, benefits and effective use of information by tax authorities (own-initiative opinion).
- 27** Europese Commissie (2025): A Competitiveness Compass for the EU, page 17.
- 28** European Investment Bank (2023): EIB Report to the EC on Investment Barriers 2023.
- 29** Europese Commissie (2025): Simplification Omnibus.
- 30** Overheid (2026): Antwoorden Feitelijke Kamervragen Voorjaarsnota 2026.
- 31** CBS (2026): Overheid; ontvangen belastingen en wettelijke premies
- 32** KvK (2022): Standard Business Classification 2008 - update 2022.

33 PwC (2021): Total Tax Contribution framework. Tax takes a step towards sustainability.

34 Voor betaalde belastingen kunnen we alleen aangeven wie juridisch verplicht is om deze belasting te betalen. We kunnen niet vaststellen waar de uiteindelijke last van die belasting terecht komt. Bijvoorbeeld, als de overheid de btw of accijnzen verhoogt, worden deze niet altijd volledig doorberekend aan consumenten.

35 Ministerie van Financiën (2026): Bijlagen bij Miljoenennota.

36 Schatting op basis van CBS (2026): Financiën, alle ondernemingen; niet-financiële sector, SBI 2008 en Kerngegevens sectoren; nationale rekeningen, niet-financiële vennootschappen. De data over de winst na belastingen van het bedrijfsleven zijn exclusief financiële instellingen.

37 Zie pagina 8, 24 en 40: de betaalde belastingen en premies kunnen in dit rapport niet opgeteld worden bij de geïnde belastingen en premies.

38 European Commission Taxation and Customs Union (z.d.): What is VAT?

39 PwC (2011): How the EU VAT exemptions impact the Banking Sector.

40 PwC (2021): Total Tax Contribution framework. Tax takes a step towards sustainability.

41 PwC (2021): Total Tax Contribution framework. Tax takes a step towards sustainability.

42 OECD (2021): Revenue Statistics Interpretive Guide.

43 PwC (2021): Total Tax Contribution framework. Tax takes a step towards sustainability.

44 PwC (2021): Total Tax Contribution framework. Tax takes a step towards sustainability.

45 PwC (2019): Wet arbeidsmarkt in balans aangenomen: bereid u voor op belangrijke wijzigingen.

46 Official Journal of the European Union (2022): Council Regulation (EU) 2022/1854 of 6 October 2022 on an emergency intervention to address high energy prices.

47 CBS (2026): Arbeidsdeelname; kerncijfers. Netto arbeidsparticipatie: Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking). De gegevens worden meestal gepresenteerd voor de bevolking van 15 tot 75 jaar. CBS (2026): Employed labour force; economic activity.

48 CBS (2026): Employed labour force; economic activity.

49 In 2024 12,7% van hun winst na overige ondernemingsaftrekken.

50 European Commission: Glossary: Employers imputed social contributions.

Contact

Barbara Baarsma
Hoofdeconoom
PwC Nederland
T: +31 6 24 20 47 07
E: barbara.baarsma@pwc.com

Janet Visbeen
Voorzitter belastingadviespraktijk
en lid raad van bestuur
PwC Nederland
T: +31 6 54 64 26 25
E: janet.visbeen@pwc.com

Met medewerking van:
Chief Economist Office, Tax Policy team, Knowledge Centre

Deze publicatie is opgesteld door PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. en afgerond op 13 mei 2026. Latere ontwikkelingen zijn niet opgenomen.

© 2026 PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289). Alle rechten voorbehouden. PwC verwijst naar de Nederlandse firma en kan soms naar het PwC-netwerk verwijzen. Elke aangesloten firma is een afzonderlijke juridische entiteit. Kijk op www.pwc.com/structure voor meer informatie.

Bij PwC willen we een bijdrage leveren aan het vertrouwen in de maatschappij en het oplossen van belangrijke problemen. Wij zijn een netwerk van firma's in 136 landen met 364.700 mensen. Wij zien het als onze taak om kwaliteit te leveren op het gebied van assurance-, belasting- en adviesdiensten. Bij PwC in Nederland werken ruim 5.700 mensen met elkaar samen. Vertel ons wat voor u belangrijk is. Meer informatie over ons vindt u op www.pwc.nl.